

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Landbruks- og matdepartementet
Pb. 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruksavdelingen

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: 16/570
Deres dato: 27.6.2016
Vår ref.: 2016/13551-3 FM-L
Saksbehandler: Ellen Nitter-Hauge
Direktetelefon: 22 00 35 52

Dato: 20.9.2016

Høringsuttalelse - Forslag om endringer i konsesjonslov, jordlov og odelslov

Vi viser til høringsnotat 27. juni 2016.

Endringer i jordloven:

Driveplikten – jordloven § 8

Vi støtter forslaget om å oppheve hjemmelen for forvaltningen i § 8 tredje ledd andre punktum til på eiers vegne, å inngå avtale om bortleie av arealer når driveplikten ikke er overholdt. Slike saker er vanskelige for kommunene. Gjennom å oppheve hjemmelen vil brudd på driveplikten bli fulgt opp med tvangsgebyr etter jordloven § 20. Det gir etter vår oppfatning en mer ryddig og effektiv forvaltning av brudd på driveplikten.

Isolert sett støtter vi også de øvrige endringene i § 8. Vi er kjent med at dagens godkjenningsordning for leieavtaler kan være vanskelig å praktisere for kommunene. Hensynet til å sikre at arealene blir drevet vil i praksis veie tyngre enn kravet om 10 års bindingstid og driftsmessige gode løsninger.

Delingsbestemmelsen – jordloven § 12

Tall fra SSB fra landbrukstelling i 2010 viser at i Oslo og Akershus var 316 607 dekar leid bort. Til sammen utgjør det 41 % av jordbruksarealene. Siden markedet for leiejord har økt, er antall dekar leiejord ganske sikkert større i dag. Konsekvensene for utviklingen av landbrukseiendommene i Oslo og Akershus kan derfor bli store hvis arealer som har vært drevet som leiejord i mer enn 5 år, blir unntatt fra søknadsplikt etter jordloven § 12. Det er vanskelig å overskue konsekvensene for driftsopplegg og for eier- og bruksstrukturer.

Vi støtter forslaget om unntak fra søknadsplikt etter jordloven for fradeling av ubebygde tomter som ikke er over 2 dekar og som ikke er fulldyrka jord, overflatedyrka jord eller innmarksbeite. Forslaget innebærer at slike søknader blir avgjort etter plan- og bygningsloven, og at landbruksinteressene blir vurdert i forbindelse med søknaden om dispensasjon fra arealformålet. Det vil forenkle regelverket, og redusere byråkratiet. Drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i et område blir vurdert under dispensasjonsvurderingen etter plan- og bygningsloven og vi unngår dagens doble behandling av spørsmålet. De øvrige hensynene som delingsbestemmelsen etter jordloven skal i vareta får ikke betydning i denne typen saker. Hensynet til å sikre en tjenlig, variert bruksstruktur med driftsmessige gode løsninger er aktuelle

ved fradeling av arealer som tilleggsjord til andre eiendommer, men ikke for fradeling av mindre tomter som ikke er jordbruksareal. Vern av arealressursene i form av dyrka og dyrkbar jord er ivaretatt etter jordloven § 9.

Jordloven § 18

Forslaget om å innføre en hjemmel i jordloven som gjør vedtak om tilbakebetaling av tilskudd til tvangsgrunnlag for utlegg representerer noe nytt innen tilskuddsforvaltningen. Departementet viser til Økonomireglementet i staten pkt. 5.4.2.5, men det er kapittel 6 som gjelder for tilskuddsordningene. Kapittel 5 som det er henvist til, gjelder for lønn, anskaffelser og inntekter. Både lønn og anskaffelser er regulert gjennom lov, mens fellesnevneren for tilskuddsordninger som faller inn under kapittel 6 i økonomiregelverket er at de ikke er hjemlet i lov men følger av Stortingets budsjettvedtak. Det gjelder selv om ordningene er synliggjort i lovverket slik landbrukets ordninger er.

Departementet viser videre til situasjonen for innkreving av skatter og avgifter. Felles også for disse kravene er at innbetalingene er hjemlet i lov.

Tilbakebetaling av for mye utbetalt tilskudd kan i dag gjennomføres gjennom å motregne i påfølgende års søknadsomganger slik økonomiregelverket gir anvisning på i kapittel 6 under pkt. 6.3.5. Utfordringen for landbruket er at forvaltningen opplever at foretak ikke lenger søker tilskudd etter å ha mottatt et tilbakebetalingskrav. Da har ikke forvaltningen fremtidige utbetalinger som det kan motregnes i. Etter dagens system må forvaltningen i slike situasjoner få dom for tilbakebetalingskravet når den private part har innsigelser mot kravet. Et slikt system er som departementet uttaler, ikke effektivt. Fylkesmannen er enig i dette, men ser også det betenkelige i å gjøre statlige pengekrav overfor private som ikke er rettslig forankret i lov, til tvangsgrunnlag. Hvor store beløp som skal kreves tilbake når vilkårene ikke er oppfylt beror på et skjønn, og det er vanskelig å sikre likebehandling ved fastsettelsen av kravene. Innsigelsene fra private kan også være berettigede. Det gjenstår fortsatt uavklarte spørsmål rundt innkreving av de deler av tilskuddsbeløpet som allerede er innbetalt i form av skatt, og hva som er rett nivå på avkorting som følge av regelverksbrudd og feilopplysninger i søknadene.

Spørsmålet om håndtering av tilbakebetalingskrav for tilskuddsordningene til landbruket bør derfor etter vår oppfatning fortsatt ses i sammenheng med øvrige tilskuddsordninger som faller inn under kapittel 6 i økonomiregelverket. Felles for ordningene er som nevnt at de ikke er regulert av forskrifter med lovs rang, men av forskrifter som følger opp et budsjettvedtak og ikke et lovvedtak. For landbrukets del er forskriftene også en utfylling av jordbruksavtalen. Etter økonomiregelverket kapittel 6 skal uriktige utbetalinger og eventuelle tilbakebetalingskrav forhindres gjennom gode kontrollsystemer som sikrer at opplysningene som legges til grunn for søknadsbehandlingen og utbetalingene er riktige.

Endringer i konsesjonsloven:

Konsesjonsloven § 4

Forslaget innebærer å øke arealgrensen for konsesjonsplikt fra 25 dekar til 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord. Slik vi forstår forslaget så vil totalgrensen på 100 dekar for bebygde eiendom bestå. I Oslo og Akershus er det stor etterspørsel etter denne typen landbrukseiendommer, og boligprisene er høyere enn beløpsgrensen for konsesjonsfrihet. Ved å heve arealgrensen til 35 dekar vil flere av disse eiendommene bli omsatt uten at tun med bygninger først er fradelt. Fylkene sikrer på den måten en fortsatt variert bruksstruktur i tråd med nasjonale føringer.

Konsesjonsloven § 5

Forslaget om å frita den som kjøper arealer som har vært leid i mer enn 5 år fra konsesjonsplikten, følger opp unntaket fra delingsbestemmelsen i jordloven. Som nevnt der, er vi ikke i stand til å overskue hvilke konsekvenser forslaget vil få for driftsopplegg, eller for eier- og bruksstrukturer for landbruksarealene i Oslo og Akershus.

Konsesjonsloven § 9

Vi er positive til å unnta rene skogeiendommer fra priskontroll. Vi ser at forslaget kan bidra til økt omsetning, ønskede endringer av eierstrukturen for skogeiendommene og mer rasjonell drift i forhold til de mål samfunnet setter for skogbruket.

Med hilsen

Morten Ingvaldsen
landbruksdirektør

Ellen Nitter-Hauge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

